

Đáp ứng các tiêu chuẩn bền vững Hướng đi bền vững cho xuất khẩu Việt Nam

Hà Nội ngày 16 tháng 12 năm 2024

TS. Nguyễn Thị Thu Trang
Chuyên gia Pháp luật và Hội nhập KTQT

Các nội dung chính

01

Các tiêu chuẩn bền vững là gì?

02

Tác động của các tiêu chuẩn bền vững tới xuất khẩu Việt Nam?

03 Một vài khuyến nghị

01

Các tiêu chuẩn bền vững của thị trường xuất khẩu

Định nghĩa?

Tính chất

- Quy định trong **pháp luật** của thị trường nhập khẩu
- Áp dụng **bắt buộc** đối với hàng hóa đưa vào thị trường nhập khẩu
- **Không phân biệt nguồn gốc** hàng hóa nhập khẩu

Mục tiêu

Thúc đẩy việc sản xuất, thương mại và tiêu dùng hàng hóa một cách bền vững:

- Thân thiện với **tự nhiên**
- Hòa hòa về **xã hội**
- **Tuần hoàn**

Các khía cạnh

- Bảo vệ **môi trường**
- Tôn trọng quyền **con người** (đặc biệt là quyền lao động)
- **Tuần hoàn** (giảm khai thác sử dụng đầu vào, giảm tác động đầu ra)
- **Khác** (trách nhiệm xã hội, phúc lợi động vật...)

European Green Deal

01

- Trung hòa khí hậu

02

- Kinh tế sạch và tuần hoàn

03

- An toàn và xanh từ nông trại đến bàn ăn

04

- Môi trường không độc hại

05

- Hệ sinh thái phục hồi và đa dạng

06

- Năng lượng sạch, rẻ và an toàn

07

- Giao thông thông minh và bền vững

08

- Xây dựng tiết kiệm năng lượng và tài nguyên

09

- Không để ai bị bỏ lại phía sau

Ví dụ về tiêu chuẩn bền vững

Các ví dụ nổi bật!

Các tiêu chuẩn mới:

- Thuế carbon (CBAM)
- Quy định “Chống phá rừng” (EUDR) của Liên minh châu Âu
- Quy định Thẩm định chuỗi cung ứng bền vững
- Quy định Thiết kế sinh thái
- Trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất...

Các ví dụ ít biết tới...

Các quy định sửa đổi/bổ sung các tiêu chuẩn hiện hành theo hướng:

- Nâng cao tiêu chuẩn có tính bảo vệ, hoặc
- Hạ thấp các giới hạn nguy hại tối đa cho phép

Ngành hàng	Ví dụ về các yêu cầu bền vững
Nông sản thực phẩm	<ul style="list-style-type: none"> - Giới hạn các loại/số lượng hóa chất, thuốc trừ sâu, phân bón được phép sử dụng trong sản xuất - Giảm mức tồn dư thuốc bảo vệ thực vật, chất kháng sinh cho phép trong sản phẩm - Giới hạn loại vật liệu được phép sử dụng để đóng gói thực phẩm
Điện tử & Công nghệ thông tin	<ul style="list-style-type: none"> - Bộ sạc dùng chung - Giảm giới hạn cho phép các chất độc hại trong thiết bị điện tử
Bao bì đóng gói	<ul style="list-style-type: none"> - Giảm mức độ phức hợp của vật liệu đóng gói - Thiết kế bao bì phải cho phép tái chế, tái sử dụng
Nhựa	<ul style="list-style-type: none"> - Hạn chế thêm hạt vi nhựa vào các nguyên vật liệu - Tiêu chuẩn hóa về hạt nhựa (để hạn chế phát tán hạt vi nhựa vô ý ra môi trường) - Tái chế sản phẩm nhựa sử dụng một lần
Dệt may	<ul style="list-style-type: none"> - Vật liệu, quy trình sản xuất tuần hoàn - Hộ chiếu số cho sản phẩm

02

Tác động của các tiêu chuẩn bền vững
tới xuất khẩu Việt Nam

Các ngành xuất khẩu Việt Nam chịu tác động?

Bao gồm nhưng không giới hạn ở:

Điện, điện tử, sản phẩm công nghệ thông tin, máy móc thiết bị, linh kiện liên quan

Nông sản (đặc biệt là cà phê, điều, hạt tiêu, cacao, thịt,...), thủy sản, gỗ và sản phẩm gỗ

Thực phẩm các loại

Dệt may, giày dép, sản phẩm thời trang khác

Các loại hóa chất, phân bón, pin, ắc quy

Sắt thép, nhôm, xi măng

Bao bì của các loại sản phẩm (nhất là bao bì thực phẩm, hóa chất...)

Các hướng tác động?

1. Tăng các tiêu chuẩn hàng hóa cần tuân thủ

- Bổ sung tiêu chuẩn mới
- Nâng cao các tiêu chuẩn đã có
- Mở rộng phạm vi áp dụng của các tiêu chuẩn

2. Tăng các trách nhiệm tài chính của doanh nghiệp

- Bổ sung các khoản thuế, phí mới phải nộp
- Tăng các mức thuế, phí phải nộp
- Mở rộng phạm vi áp dụng của các loại thuế, phí

3. Tăng yêu cầu minh bạch của chuỗi cung ứng

- Giải trình chuỗi cung ứng
- Truy xuất nguồn gốc sản xuất
- Báo cáo tổng hợp, đánh giá, theo dõi (lượng phát thải, doanh thu, số lượng nguyên liệu sử dụng...)

Thách thức với xuất khẩu Việt Nam

Nhận thức về các tiêu chuẩn xanh phải tuân thủ

- ✓ Công nghệ
- ✓ Kiểm soát chuỗi, truy xuất nguồn gốc

Năng lực thực thi

- ✓ Công nghệ
- ✓ Kiểm soát chuỗi, truy xuất nguồn gốc
- ✓ Kỹ năng của lao động
- ✓ Truy xuất, Lưu trữ, Giải trình

Chi phí tuân thủ

- ✓ Chi phí để xây dựng nhận thức và thực thi
- ✓ Các loại thuế, phí

Khó nhưng không phải là không thể

- ❖ Các tiêu chuẩn bền vững có lộ trình thực thi từng bước
- ❖ Chi phí thực thi không phải trả cả gói lập tức

Một số tiêu chuẩn bền vững của Liên minh châu Âu	Ngày công bố chính sách nguyên tắc	Ngày công bố Dự thảo quy định	Ngày thông qua chính thức	Ngày bắt đầu thực thi các nghĩa vụ/	Ngày thực thi đầy đủ các nghĩa vụ/
Quy định về chống phá rừng (EUDR)/ EU Deforestation-Free Products Regulation – EUDR	20/05/2020 (Chiến lược đa dạng sinh học của EU đến năm 2030/ EU Biodiversity Strategy for 2030)	17/11/2021	31/05/2023	31/12/2025	30/06/2025
Cơ chế điều chỉnh carbon tại biên giới (CBAM)/ Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)	14/07/2021 (Gói Fit for 55/ “Fit for 55” Package)	14/07/2021	16/05/2023	01/10/2023	01/01/2034
Quy định về sử dụng bền vững các sản phẩm bảo vệ thực vật/ Regulation on the sustainable use of plant protection products	20/05/2020 (Chiến lược từ Trang trại đến bàn ăn)/ Farm to Fork Strategy	22/06/2022	Chưa xác định	Chưa xác định	Chưa xác định
Quy định về thiết kế sinh thái cho các sản phẩm bền vững/ Ecodesign for Sustainable Products Regulation	11/03/2020 (Kế hoạch hành động kinh tế tuần hoàn/ Circular economy action plan)	30/03/2022	Chưa xác định Not yet defined	Chưa xác định Not yet defined	Chưa xác định

Những cơ hội trong lâu dài

- ✓ Tiếp cận các thị trường ngách tiềm năng
- ✓ Xuất khẩu bền vững đi mọi thị trường
- ✓ Tiết giảm chi phí, gia tăng lợi nhuận, cải thiện hiệu quả kinh doanh trong dài hạn
- ✓ Chuyển đổi xanh vì chính người dân Việt Nam

03

Một vài khuyến nghị

Đối với doanh nghiệp xuất khẩu

Tìm hiểu để ứng xử phù hợp

- ✓ Theo dõi, cập nhật về các tiêu chuẩn bền vững ở các thị trường (dù với tên gọi hay hình thức nào)
- ✓ Tìm hiểu kỹ, chính xác, đầy đủ về các yêu cầu, phạm vi áp dụng, lộ trình thực hiện, các hướng dẫn kỹ thuật nếu có, của các tiêu chuẩn cụ thể có liên quan đến sản phẩm của doanh nghiệp

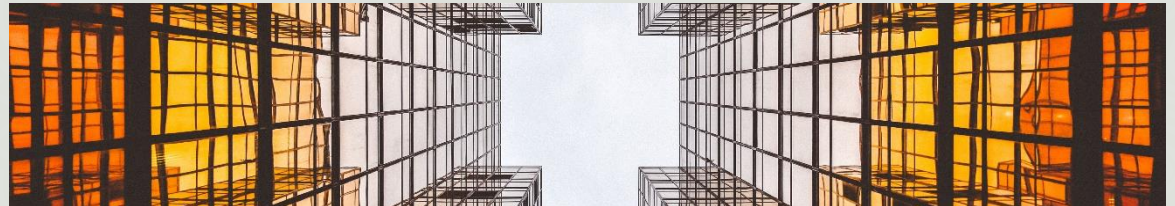
Chuẩn bị và hành động tương ứng

- ✓ Xác định kế hoạch phù hợp, kịp thời (không quá muộn, không quá sớm)
- ✓ Hành động chính xác, hợp lý/

Chủ động chuyển đổi từng bước

- ✓ Để tận dụng các cơ hội, nếu có
- ✓ Để sản xuất, xuất khẩu bền vững (ở thị trường xuất khẩu và ở Việt Nam)

Đối với các cơ quan quản lý, hiệp hội, tổ chức hỗ trợ doanh nghiệp

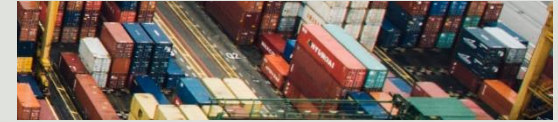
Cập nhật, cung cấp thông tin cho DN

- ✓ Thông tin về diễn tiến các chính sách bền vững chung ở các thị trường
- ✓ Thông tin về các tiêu chuẩn bền vững cụ thể (theo lĩnh vực, sản phẩm)

Làm việc với cơ quan có thẩm quyền của thị trường XK

- ✓ Làm rõ các yêu cầu để hướng dẫn DN thực hiện
- ✓ Chia sẻ thông tin, tìm giải pháp chuyển tiếp thích hợp
- ✓ Phối hợp xử lý vướng mắc trong thực thi

Đầu mối “xanh”

- ✓ Về thông tin
- ✓ Tư vấn thực hiện
- ✓ Hỗ trợ khác

Thank you!

TS. Nguyễn Thị Thu Trang
Chuyên gia Pháp luật và Hội nhập Kinh tế Quốc tế
Nguyên Giám đốc Trung tâm WTO và Hội nhập – VCCI
thutrangvcci@gmail.com

